

Dolny Śląsk *inaczej*

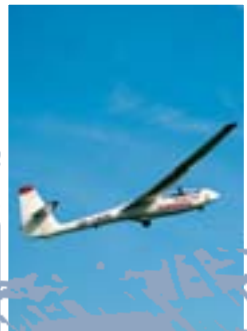

Dolny Śląsk z lotu ptaka jawi się jako zielona kraina, poprzecinana rozlewiskami niebieskich wód, wśród których króluje Odra.

Od południa strzegą jej majestatyczne pasma Sudetów. To tutaj wśród krenelaży starych zamków przechadzają się duchy niegdysiejszych panów tych ziem – Polaków, Czechów, Austriaków i Niemców.

Lato tutaj najcieplejsze w Polsce, zimy łagodne, ziemia obfituje w lecznicze wody i różnobarwne minerały.

Nad Odry

Odra – druga po Wiśle z największych rzek Polski płynie przez Nizinę Śląską. W charakterystycznej dolinie; na dolnym Śląsku tworzy liczne zakola, rozlewiska i malownicze starorzecza.

Od Średniowiecza Odra stanowiła ważny szlak handlowy i do dziś jest rzeka żeglowną. Skanalizowana w XIX wieku, wyniku czego powstał system śluz, kanałów i jazów. Na obszarze Wrocławia do Odry wpadają 4 większe rzeki oraz kilkanaście rzeczek i potoków, przeto jest tutaj przeszło 100 mostów i kładek.

Wrocław

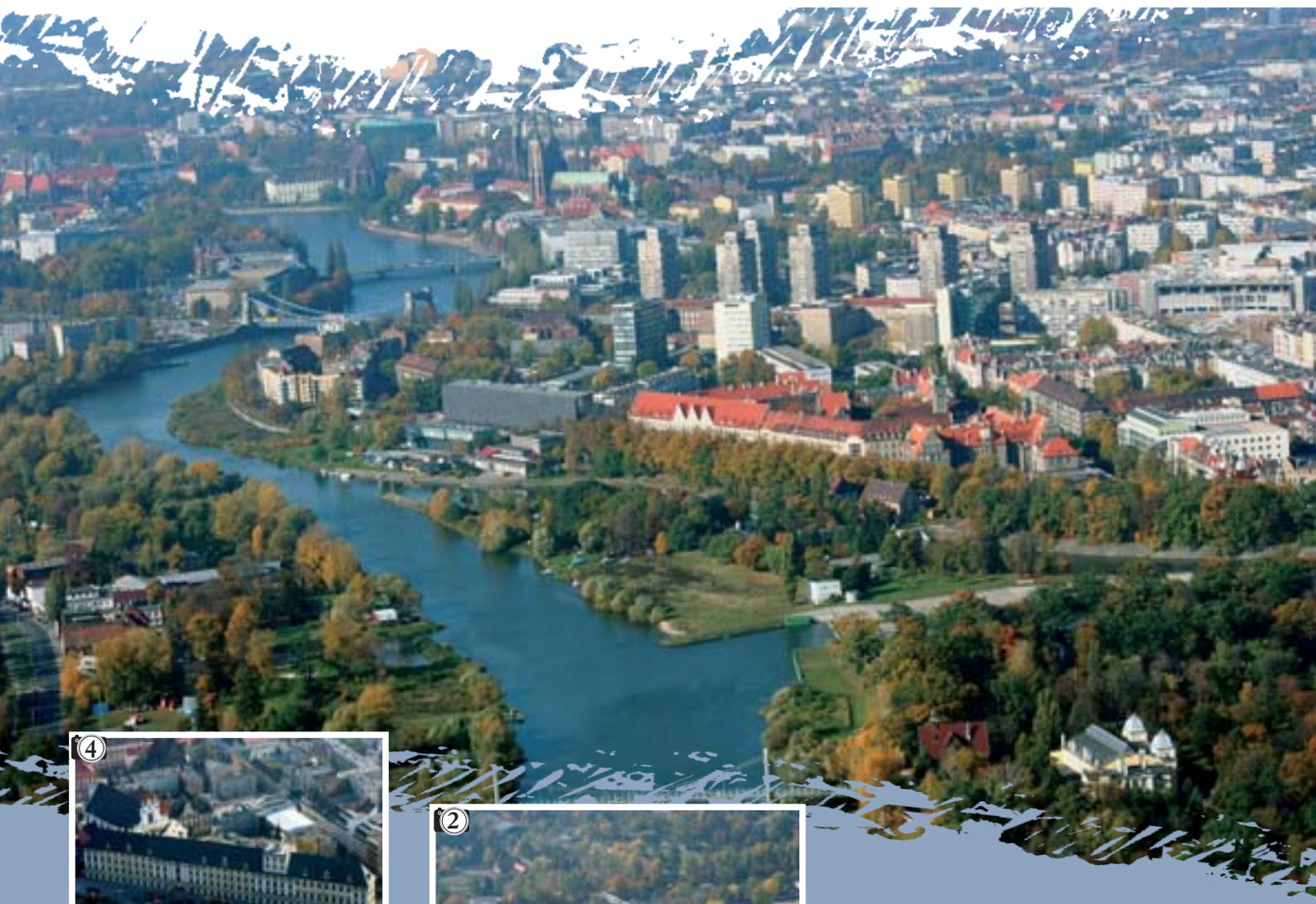
Z CZEGO ZNANY JEST WROCLAW?

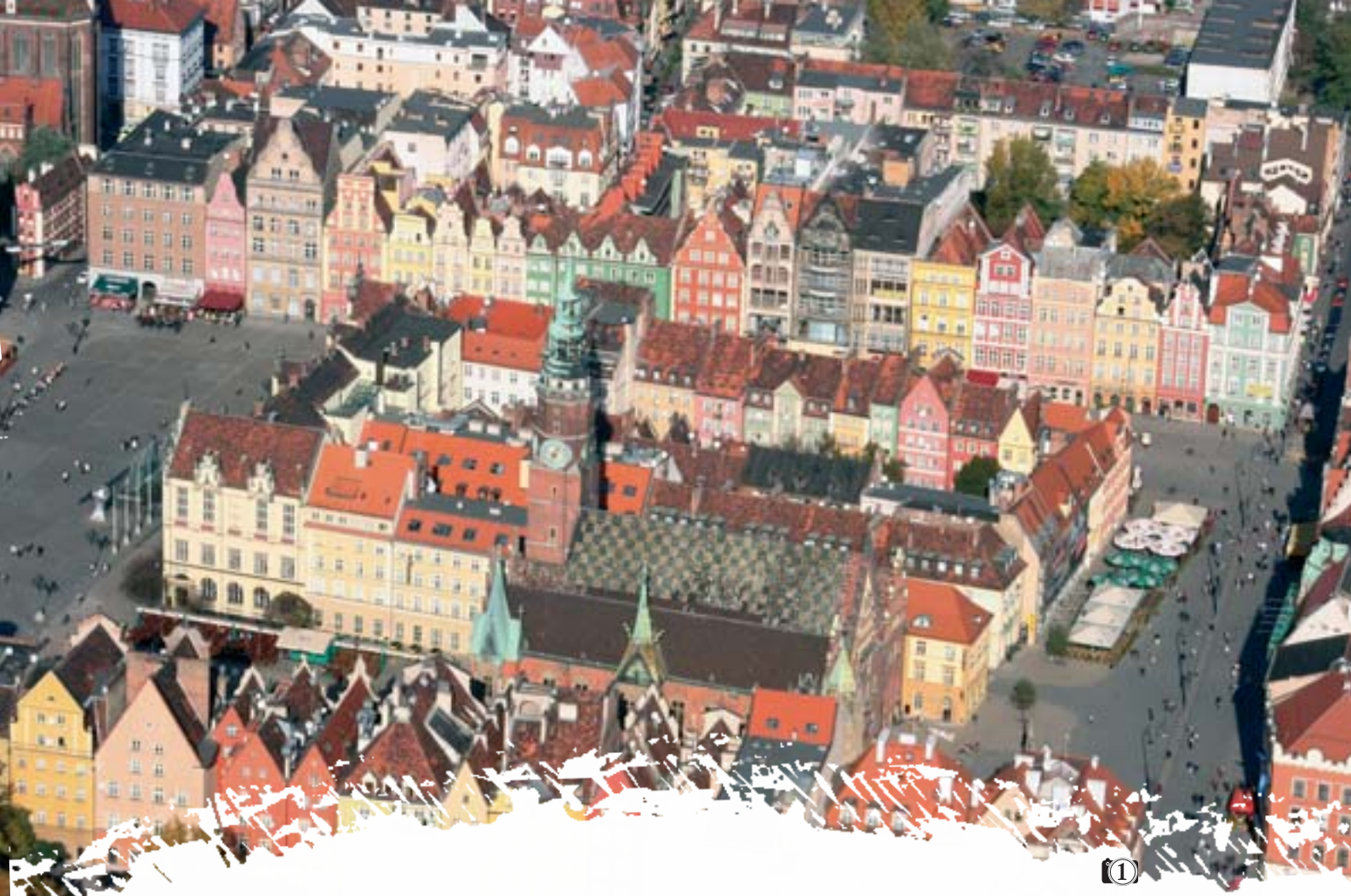
Może z ratusza (1) i zegara słonecznego na jego wschodniej fasadzie. Może z Hali Stulecia (2) wpisanej na Listę Światowego Dziedzictwa Kulturowego UNESCO, barokowego gmachu Uniwersytetu czy mostu Grunwaldzkiego (3)?

Czwarte co do wielkości miasto polskie. Miasto stare – historią, młode uczelniami, na których uczą się tysiące studentów. Piękno miasta najlepiej ocenić z wież kilku wrocławskich kościołów, na których urządzono platformy widokowe.

Wrocławski ratusz jest zabytkiem najwyższej klasy świeckiej sztuki budowlanej w tej części Europy. Szczególnie przyciąga wzrok fasada wschodnia z astronomicznym zegarem oraz południowa z wykuszami i rzeźbami. Przed wschodnią ścianą ratusza stoi pręgiarz – narzędzie średniowiecznego wymiaru sprawiedliwości.

Monumentalny, barokowy gmach Uniwersytetu (4), dawnej Akademii Jezuickiej, pierwszej na Śląsku szkoły wyższej, pochodzi z XVII wieku; fasada od strony Odry liczy 171 metrów długości, Z tarasu Wieży Matematycznej Uniwersytetu roztacza się pyszny widok na Stare Miasto.

❶

300 STOPNI WIEDZIE NA WIEŻĘ

W północno-zachodnim narożu Rynku góruje nad miastem gotycki kościół św. Elżbiety ❺ z XIV wieku z 86-metrową wieżą, obecnie bazylika mniejsza. Na wieży kościoła znajduje się taras widokowy, a wiodą nań strome schody o 300 stopniach.

DOSTOJNY OSTRÓW TUMSKI

Czyli po staropolsku – wyspa katedralna – serce kulturalne grodu. To kolebka miasta. Na Ostrowiu Tumskim już w VII wieku, w na miejscu dzisiejszego kościoła św. Marcina stał słowiański gród, strzegący przeprawy przez Odrę.

Dzisiaj Ostrów Tumski ❻ to, jak i w przeszłości, zespół budowli sakralnych, z których najznamienitsze to: katedra św. Jana Chrzciciela, której budowę rozpoczęto w XIII wieku i malowniczy, dwupoziomowy kościół św. Krzyża i św. Bartłomieja z przełomu XIII i XIV wieku.

Najwyższą wrocławską wieżą jest oczywiście wieża katedry – liczy dokładnie 92 metry. Na wysokości 66 metrów znajduje się taras widokowy, z którego w pogodne dni widać całe miasto, a nawet odległe o kilkadziesiąt kilometrów Sudety!

Sz szczególnie uroczko prezentuje się Ostrów wieczorem i nocą, kiedy płonie tu 77 gazowych latarni, a dostojęstwa nabierają iluminowane kościoły. W pobliżu mają przystań stateczki, odbywające spacerowe rejsy po rzece.

❺

❺

❻

1

Rzeka Barycz 1 jest najwolniej płynącą rzeką w Polsce. Jej czyste wody zasilają liczne stawy rybne, niektóre założone jeszcze w średniowieczu, przez zakonników z okolicznych klasztorów. Hodowane są tutaj karpie lustrzenie, a także szczupaki, liny, amury białe i tołpygi. Ta zabagniona dolina jest terenem jednego z największych w Europie rezerwatów ornitologicznych „**Stawy Milickie**” 2. Zaobserwowano tu przeszło 170 gatunków ptaków wodnych i brodzących, wśród nich bociana czarnego, bąka, czapłę purpurową, kanię, żurawia i birkuta. Wstęp na teren rezerwatu jest wprawdzie zabroniony, jednak w pobliżu jest wiele miejsc, także specjalnie urządzonych ścieżek dydaktycznych, z których z oddali i najlepiej z lornetką można wniknąć w ptasi świat.

W Parku występuje wiele gatunków roślin chronionych: można tu spotkać miniaturową paproć wodną – salwinie pływającą i pięknie kwitnące grzybieniem białe.

2

W **Miliczu** 3, w sercu Doliny Baryczy zachował się klasycystyczny pałac w końcu XVIII w. z zachowanym centralnym westybulum i elipsoidalnym salonem. W parku pałacowym zajmującym około 50 ha pozostałości ozdobnych kamiennych bram.

W Miliczu znajduje się jeden z tzw. kościołów Łaski, szachulcowym, zbudowanym w 1709 po tzw. Pokoju altransztadzkim jako przejaw łaski katolickiego cesarza dla protestanckich poddanych.

Miejskie wieże leżące na rozległej równinie **Oleśnicy** 4 widoczne są z dalekiej odległości. W wiekach średnich była Oleśnica stolicą samodzielnego księstwa. Oleśnicki zamek powstał w XVI w. w wyniku przebudowy w stylu renesansowym dawnego grodu książęcego. Elewacje zamkową charakterystyczne sgraffita.

Wołów 5 to niegdyś stolica piastowskiego księstwa. W XV wieku miasto zostało otoczone murami, których spore fragmenty zachowały się do dzisiaj. Na starym mieście można jeszcze podziwiać zabytkowe kamieniczki, ratusz i książęcy zamek.

4

3

5

2

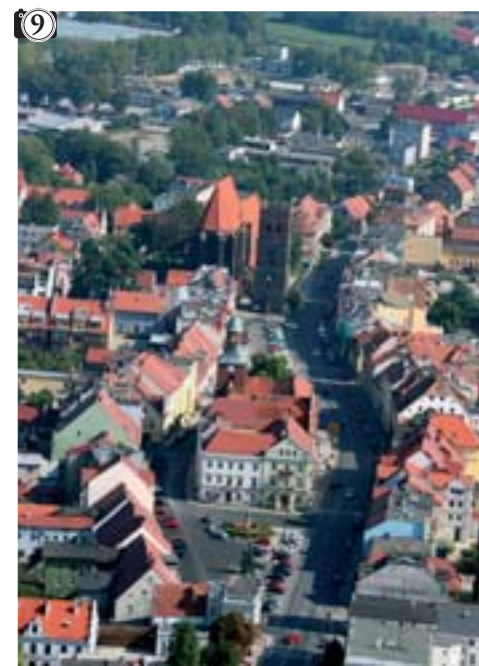
Książęce miasto **Legnica** (6), jedna z dwóch stolic księstwa legnicko-brzeskiego. Na rynku przyciągają wzrok „sledziówki” – grupa renesansowych kamieniczek. Potężna, z czerwonej cegły, katedra św. Piotra i Pawła powstała w XIV w., a przebudowano ją w wieku XIX w stylu neogotyckim. Na sztucznie usypanym wzniesieniu, na miejscu obronnego grodu legnickiego góruje nad miastem piastowski zamek, obecnie ceglana budowla po przebudowie w XIX.

Usytuowane malowniczo na morenowym wzgórzu przy zakolu Odry **opactwo cysterskie w Lubiążu** (7), w swoim obecnym wyglądzie pochodzi z XVIII wieku, zalicza się do największych zespołów klasztornych w tej części Europy. Barokowym wystrojem wyróżnia się Sala Książęca zdobiona malowidłami największego malarza śląskiego baroku – zwanego śląskim Rembrandtem – Michaela Willmanna, który dużą część życia spędził właśnie w Lubiążu.

Zamek nawodny w Wojnowicach (8) koło Wrocławia miał naśladować rycerską siedzibę i wybudowano go jako letnią rezydencję właścicieli, a nie do obrony – jest bez wysokich murów i obronnych wież – fosa z wodą i zwodzony most były tylko ozdobą.

Środa Śląska (9) jest jednym z najstarszych miast w Polsce, prawa miejskie otrzymała Środa już w roku 1235. Wśród zabytków Środy, miasta z charakterystycznym wrzecionowatym rynkiem, zachowały się mury miejskie z XIV w., kościół św. Andrzeja, jeden z najstarszych na Śląsku z obronną dzwonnica z XIV z typowym tzw. piastowskim wątkiem ceglany.

Zalew Mietkowski (10). Ten wybudowany w latach osiemdziesiątych zbiornik przeciwpowodziowy na rzece Bystrzycy kilkanaście kilometrów na południe od Wrocławia, stał się rajem dla wędkarzy i turystów, coraz więcej pokazuje się na zalewie łódek i miłośników surfing. Zalew przyciąga też plectwo wodne i brodzące.

Park krajobrazowy „Dolina Bystrzycy” ❶.

Na Równinie Wrocławskiej; rozciąga się od zach. części Wrocławia w górę rzeki. Jest to malownicza dolina rzeki

Bystrzycy z licznymi starorzeczami, częściowo zabagnionymi, z fragmentami lasów łągowych i grądowych, ze zbiorowiskami szuwarów. Na terenie Parku występuje 18 gatunków roślin chronionych m.in. szafirek drobnkwiatowy, wawrzynek wilczelyko, lilia złotogłów. Charakterystyczna roślinność na zbiornikach wodnych to – grązel żółty i rdestnica pływająca, kosaciec żółty.

Park Krajobrazowy Dolina Jezierzycy ❷ leży na granicy Niziny Śląskiej i malowniczych wzniesień Wału Trzebnickiego. W szacie roślinnej Parku dominują lasy sosnowe, a w dolinkach rzek i potoków liściaste. Najpiękniejszą częścią Parku jest rezerwat leśno-ornitologiczny „Uroczysko Wrzoso” – naturalny łąg jesionowo-olszowy; teren rezerwatu zamieszkują rzadkie i ciekawe gatunki ptaków leśnych i wodno-blotnych.

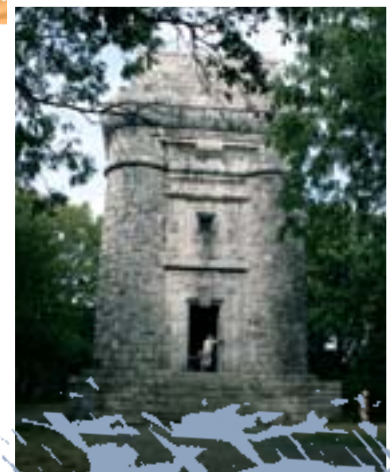
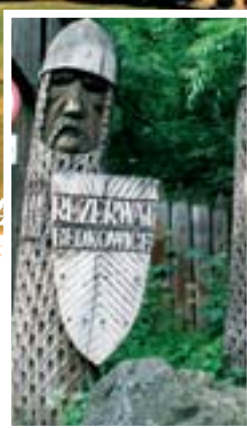
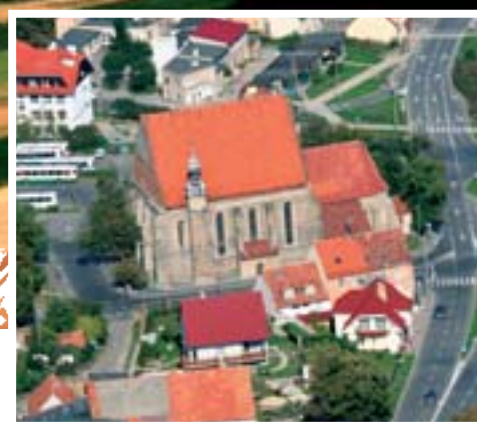

Około 30 km na południowy zachód od Wrocławia wylania się pośród bezleśnej równiny Masyw Ślęży, stanowiący grupę wzniesień, z których najwyższe: Ślęża osiąga 718 m n.p.m. Od nazwy góry przejęło swe miano osiadłe tu od wczesnego średniowiecza słowiańskie plemię Ślężan. O pogańskiej przeszłości Ślęży przypominają liczne kamienne rzeźby i kręgi na szczycie Ślęży i góry Raduni.

U podnóża góry, leży założone w średniowieczu, miasteczko Sobótka, nazywane tak od odbywających się tu niegdyś sobotnich targów. Sobótka i okolice jest celem weekendowych wypraw mieszkańców Wrocławia.

Masyw Ślęży pokryty jest lasami, głównie świerkowymi z domieszką jawora. Jest on obszarem Ślężańskiego Parku Krajobrazowego. Utworzono tu 3 rezerваты krajobrazowo-geologiczne na szczycie Ślęży i Raduni i rezerwat florystyczny ze stepową roślinnością na Łące Sulistrowickiej.

Masyw Ślęży

Przedgórze

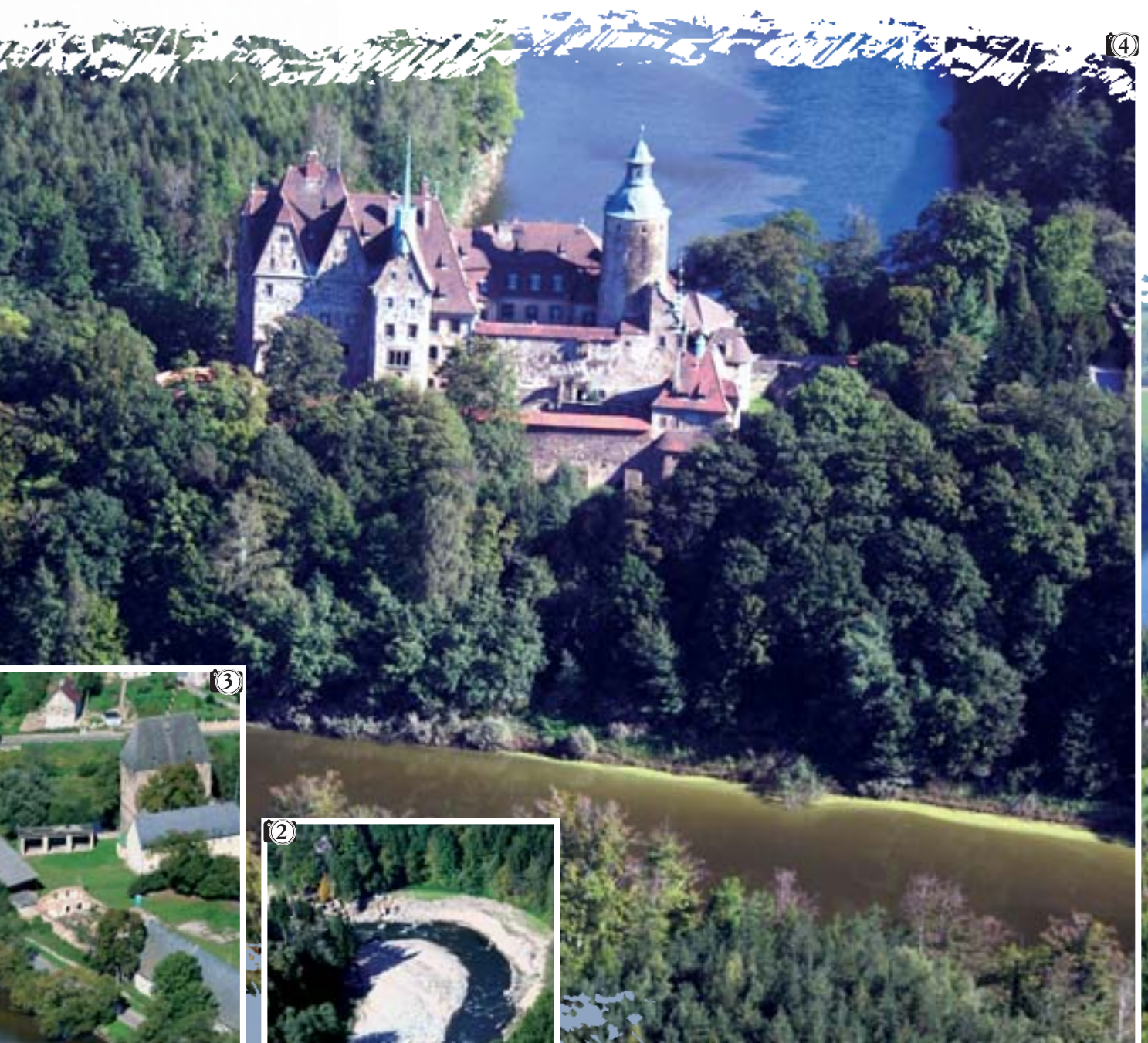
Dolnośląskie rzeki, szczególnie te wypływające ze stoków Sudetów, po wiosennych roztopach, albo po letnich długotrwałych deszczach często wylewają. Aby wyeliminować powódzie lub ograniczyć ich skutki, wybudowano na Dolnym Śląsku wiele zbiorników retencyjnych i zapór. **Zapora na Bobrze w Pilchowicach** (1) jest majstersztykiem sztuki budowania zapór. Zbudowano ją w latach 1908-1912. Jej tama ma 62 wysokości i 300 metrów długości. Jest jedna z kilku zapór na tej niesfornej, aczkolwiek malowniczej rzece.

Park Krajobrazowy Doliny Bobru (2) stanowi część doliny tej rzeki w pomiędzy Jelenią Górą a Lwówkiem Śląskim. Bóbr tworzy tu malownicze przełomy odsłaniając różnorodne skały. W okolicy Lwówka występują liczne piaskowcowe grupy skalne zwane Szwajcarią Lwówecką.

Rycerska Wieża Mieszkalna w Siedlęcinie (3) nad brzegiem Bobru jest najlepiej zachowaną tego typu budowlą w Polsce. Prostokątna wieża ma 19 metrów wysokości. Obok wieży rośnie tzw. *lipa sądowa* o obwodzie 7 m.

Zamek Czocha (4). Na wysokim cyplu w zakolu Kwisy, na d. Jeziorom Leśniańskim. Jego początki sięgają XII wieku, kiedy to był graniczna warownią. Po wielu przebudowach, a ostatniej w XX w. otrzymał gotycko-renesansowy wygląd. Do zamku głównego prowadzi romantyczny kamienny most wiodący nad suchą fosą. Jezioro Leśniańskie powstało w wyniku przegrodzenia rzeki Kwisy – utworzony zalew służy celom retencyjnym i energetycznym oraz wykorzystywany jest dla celów rekreacyjnych.

Park Krajobrazowy Chełmy (5) to kraina wygasłych wulkanów, które przed milionami lat ziały lawą. Istniejące tu kamieniołomy odsłaniają strukturę tych wulkanicznych stożków i wulkanicznych kominów – w formie pięciobocznych słupów zwanych bazaltowymi różami lub organami. Leżący na terenie Parku rezerwat Wąwóz Myśluborski wyżłobiony jest w powulkanicznych skałach przez potok Jawornik. Niedaleko Wąwozu na Górze Rataj nieczynny kamieniołom odsłania 15-metrowej wysokości bazaltowe słupy – tzw. Małe Organy Myśluborskie.

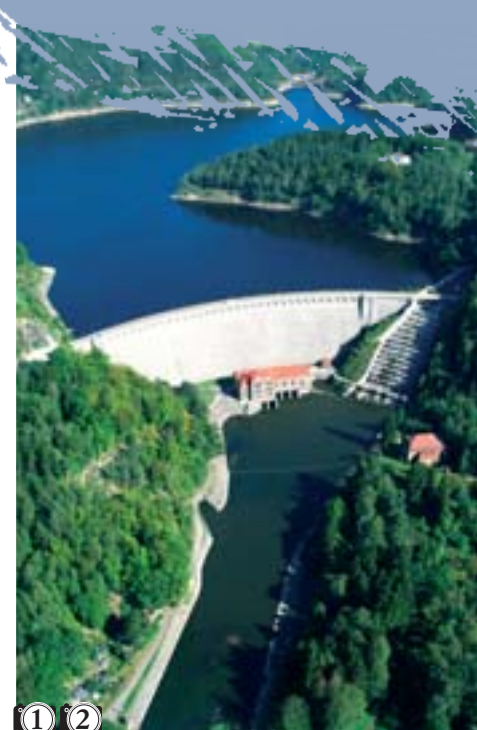
Sudeckie

Bolesławiec (6). Jedną z atrakcji tego miasta jest kamienny wiadukt kolejowy wybudowany w roku 1845-46 na modłę rzymskiego akweduktu.

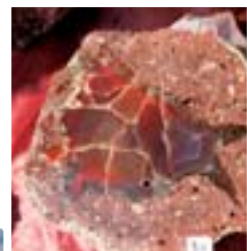
Wiele z kamieniczek urokliwego rynku w Bolesławcu zostało zrekonstruowanych i nawiązują do swych renesansowych, barokowych i klasycystycznych pierwowzorów.

Okolice Gryfowa Śląskiego (7). Miasteczko na urwistym, brzegu Kwisy. Miasto położone było przy starym szlaku handlowym ze Śląska na Łużyce. Zachowały się znaczne fragmenty murów miejskich z XIV w. Czworokątny rynek otaczają XVII-wieczne kamieniczki.

Lwówek Śląski (8) był w XIII wieku stolicą udzielnego księstwa lwóweckiego. Lwówecki gród chronił przeprawę przez Bóbr na starym szlaku handlowym z Rusi do Lipska. Lwówecki gotycko-renesansowy ratusz należy do najpiękniejszych na Śląsku – powstał na przełomie XIV i XV wieku. Bardzo dobrze zachował się w Lwówku podwójny krąg murów miejskich z basztami, bastiejami z XIV i XV wieku., wśród nich najlepiej zachowane to Lubańska na zachodzie i Bolesławiecka na północy starego miasta.

1 2

1
2

2

6

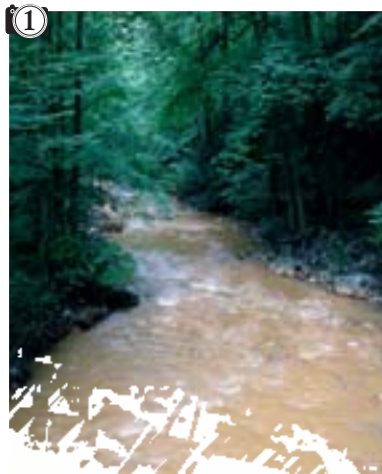
②

Zamek Książ – klucz na Śląsk ①. Strzegł kiedyś drogi handlowej z Czech na Śląsk. Kronikarz nazywał go *clavis ad Silesiam* – klucz na Śląsk. Droga do zamku prowadzi przez stary 300-hektarowy park pałacowy – obecnie Sudecki Ogród Dendrologiczny z dziesiątkami zabytkowych i egzotycznych drzew, jest to część Książańskiego Parku Krajobrazowego. Żółto, fioletowo i różowo kwitną tu w maju i czerwcu rododendrony i azalie. Przy dawnych stajniach zamkowych znajduje się renomowany ośrodek jazdy konnej i stado ogierów – hoduje się to konie rasy śląskiej i konie półkrwi angielskiej.

Zamek Grodno ② góruje nad okolicą zbudowany jest na szczycie 450-metrowego wzgórza. Wzniesli go świdniccy książęta w XII wieku a służył jako strażnica przy drodze do Czech. Najstarszą częścią jest tzw. Zamek Górny z czworoboczną wieżą. Z zamku roztacza się wspaniały widok na dolinę rzeki Bystrzycy i jezioro zaporowe powstałe w wyniku przegrodzenia rzeki na pocz. XX wieku tamą o wysokości 44 m i długości 220 m.

Świdnica ③ – Kupieckie miasto – średniowieczu konkurowała z Wrocławiem. Gotycki z barokowym wnętrzem Kościół św. Stanisława i św. Wacława ma najwyższą na Śląsku, bo 103 metrowa wieżę. Kościół Pokoju, największy o szkieletowej konstrukcji drewniany kościół w Europie. To zabytek klasy światowej – znajduje się na Liście Światowego Dziedzictwa Kulturalnego UNESCO.

Jawor ④ – zwie się również Miastem Pokoju, nawiązując do Koncertów Pokoju odbywających się od 1995 roku w Kościele Pokoju – najwspanialszym z zabytków miasta. XVII-wieczny Kościół Pokoju w Jaworze, jeden z dwu zachowanych na Śląsku po Pokoju Westfalskim jest również na Liście Światowego Dziedzictwa Kulturalnego UNESCO.

Szczególnie urokliwie prezentuje się jaworski rynek z podcieniowymi kamieniczkami i ratuszem z gotycką 65-metrową wieżą. Jaworski zamek czasy świetności przechodził w XVII.

Złotoryja (5) rozłożyła się na, prawym skalistym brzegu Kaczawy. Kiedyś w nad-rzecznych piaskach Kaczawy wydobywano złoto stąd nazwa miasta. Zachowały się zbudowane z bazaltu i piaskowców fragmenty obwarowań miejskich z bramą Górną zwaną też Kowalską – grubość jej murów w przyziemiu sięga 2,7 m. U stóp wzgórza św. Mikołaja pozostałości sztolni dawnej kopalni złota.

Na bazaltowym wzgórzu widoczny jest z oddali **zamek Grodziec** (6) – dawna kasztelania z XII wieku. Przebudowany w XVI w. był rezydencją książąt legnickich.

Na wzgórzu nad Nysą Kłodzką monumentalny, XIX-wieczny zamek Hohenzollernów w **Kamieńcu Ząbkowickim** (7), wybudowany w stylu neogotyckim przez znakomitego architekta K.F. Schinckla jest największą budowlą neogotycką w Polsce. Otoczony był ogrodem w stylu włoskim i parkiem krajobrazowym.

Karkonosze

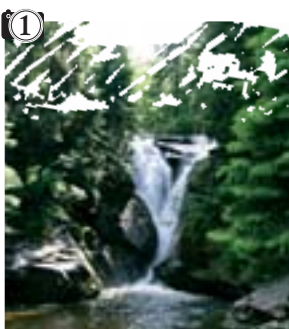
Najwyższe góry w Sudetach – Nazywano też Karkonosze ❶ Górami Olbrzymimi, bowiem takie wywierają wrażenie na wędrowcach. Najwyższy szczyt Karkonoszy – Śnieżka ma 1603 m npm. Widoczna jest z dużej odległości, z charakterystyczną sylwetką, obserwatorium meteorologicznego. Na samym szczycie przebiega granica polsko-czeska. W pogodne dni ze Śnieżki rozciąga się widok na całą Kotlinę Jeleniogórską. Prawie całe Karkonosze stanowią obszar Karkonoskiego Parku Narodowego.

Osobliwością Karkonoszy są głębokie zapadliny zwane kotłami. Polodowcowe kotły wypełniła woda, tworząc górskie jeziora zwane Małym i Wielkim Stawem; leżą one na wysokości 1225 m npm. Ich strome ściany od południowej strony dochodzą do 200 m wysokości. Nad Małym Stawem idyllicznie położone, stare i znane schronisko „Samotnia”. Charakterystyczny krajobraz Karkonoszy tworzą pojedyncze skały o fantastycznych niekiedy kształtach i równie dziwacznych nazwach jak: Słonecznik, Wieczorny Zamek, Świnki, Końskie Łby - po dolnośląskiej stronie Karkonoszy naliczono ich ponad sto.

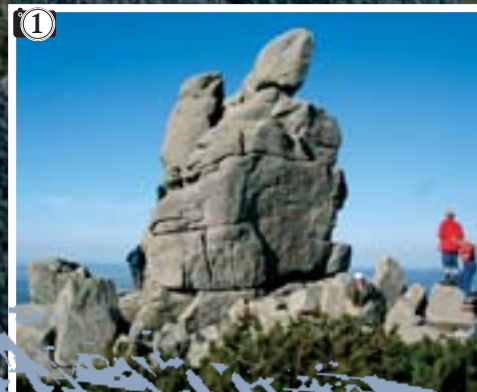
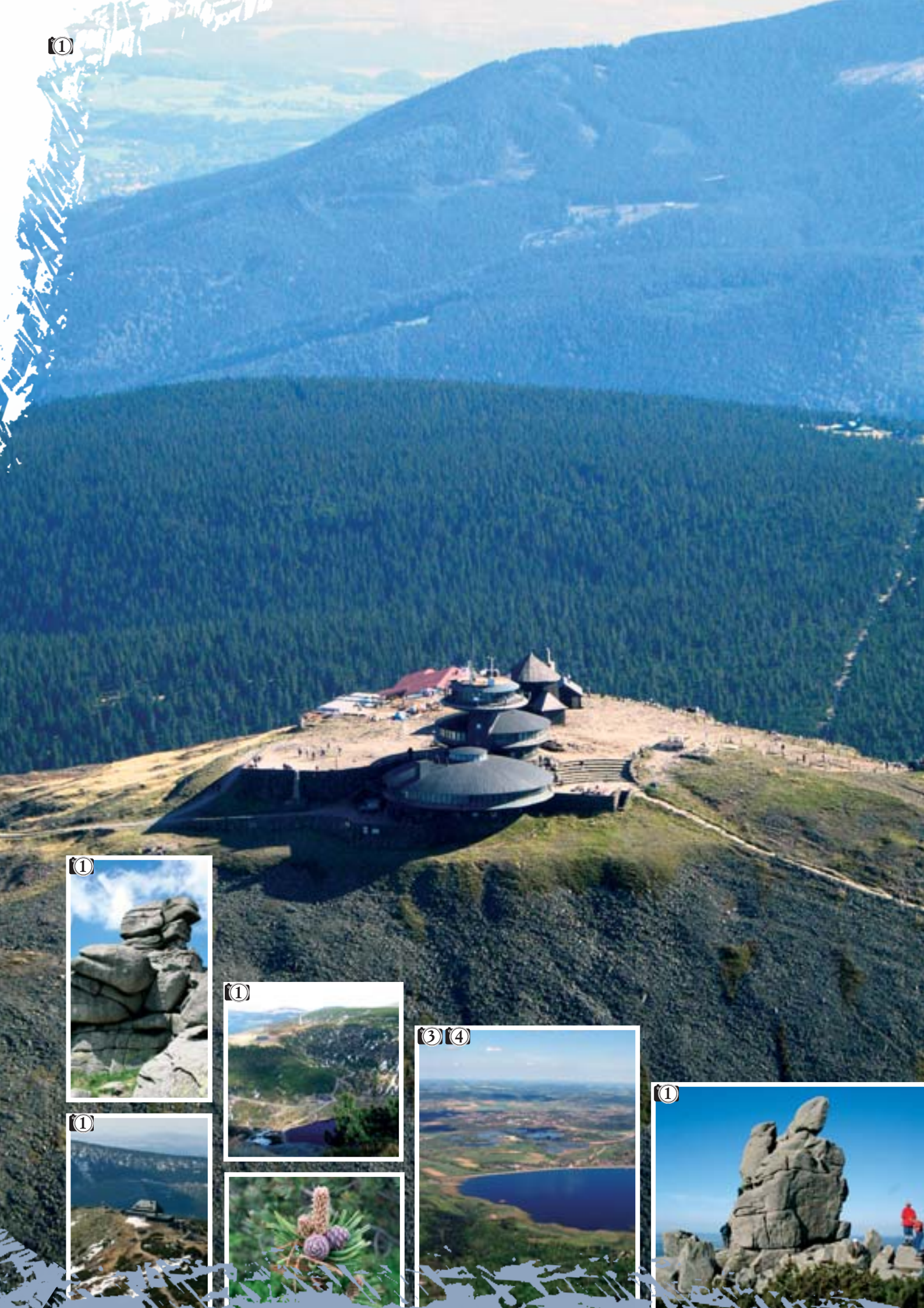
Skąły Pielgrzymy koło Karpacza mają 23 metry wysokości. U stóp Karkonoszy rozłożyły się malownicze górskie miasteczka: Karpacz i Szklarska Poręba. Obie miejscowości stanowią doskonałą bazę wypadową do wycieczek w góry.

Zamek Chojnik ❷ to XIV wieczna warownia, jeden z elementów umocnień obronnych księcia świdnicko-jaworskiego. W roku 1675 spłonął od uderzenia pioruna i pozostaje malowniczą ruiną.

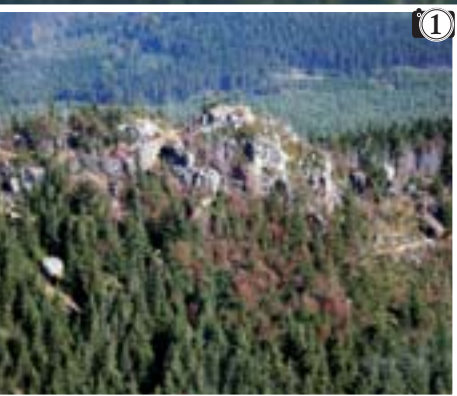
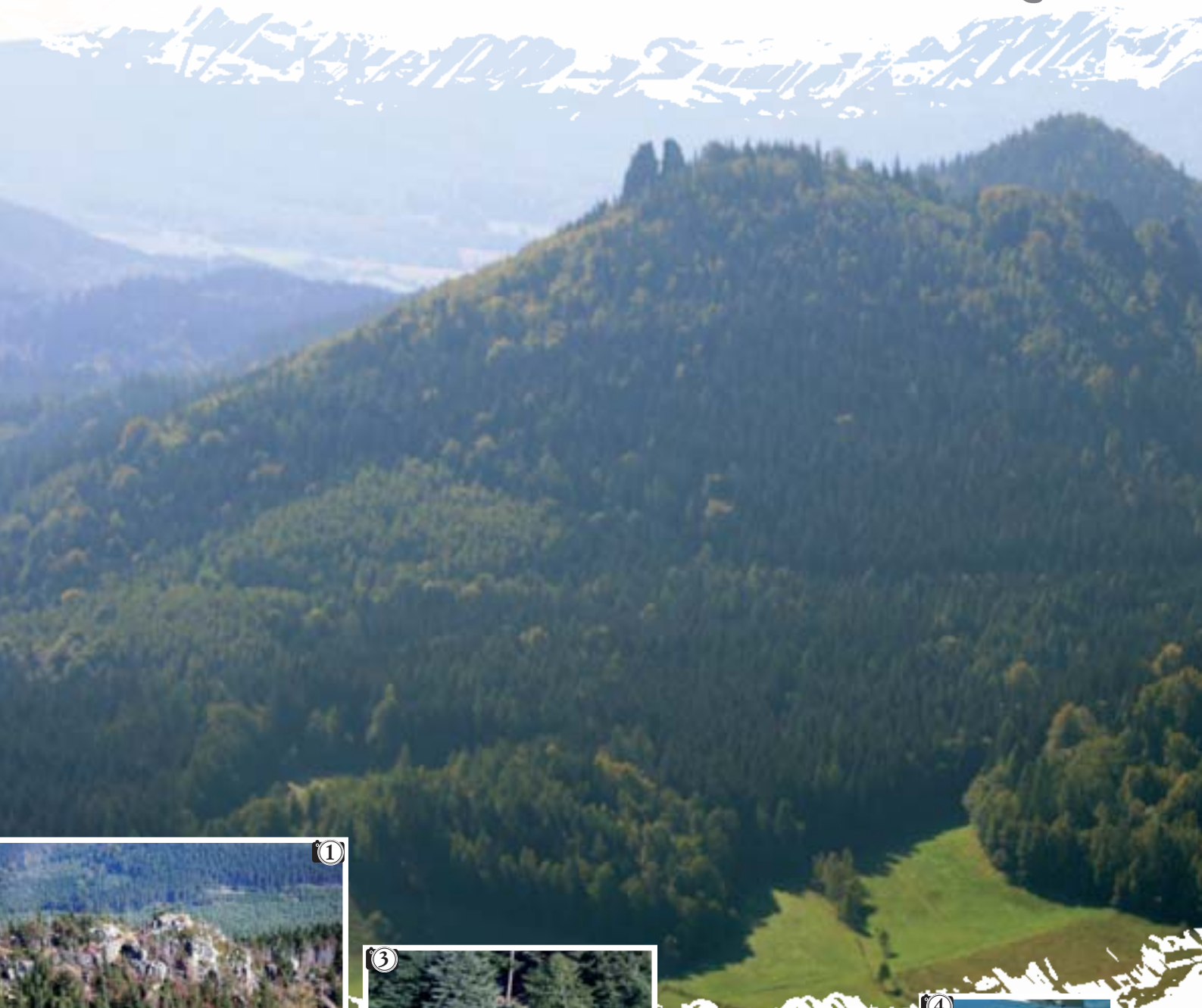
Zbiornik retencyjny Sosnówka ❸ u podnóża Karkonoszy magazynuje wody czystych karkonoskich rzek Podgórną i Sośniaką. Zbiornik ma powierzchnię 180 hektarów a zamyka go tama o długości prawie 1600m metrów.

①

Ziemia

Jeleniogórska

③ ②

Charakterystycznym krajobrazem **Góry Izerskich** ① są szerokie płaskowyzę z kopulastymi wierzchołkami i głębokie doliny o skalistych i czasem stromych zboczach. Osobliwością są rozległe torfowiska, na których rośnie wiele roślin chronionych. Torf wysoki wykorzystywany jest w uzdrowisku Świeradów Zdrój jako borowina. Na terenie Gór Izerskich znajdują się dwa rezerваты przyrody: „Torfowisko Izerskie i „Krokusy w Górzyńcu”.

Jelenia Góra ② leży w płaskiej dolinie otoczonej zewsząd górami. Od południa rozciągają się, widoczne nawet z centrum miasta Karkonosze. Jeleniogórski rynek nazywany placem ratuszowym zabudowany jest XVIII-wiecznymi kamienicami z podcieniami. Latem, kiedy do Jeleniej Góry ściągają teatry uliczne, miejsce to tętni życiem do późnych godzin nocnych. W pobliżu widoczna jest kopuła dawnego protestanckiego Kościoła Łaski z XVIII wieku.

Rudawy Janowickie ③ są szczególnie piękne jesienią, kiedy mienia się kolorami bukowe i jaworowe lasy. Prawie całe Rudawy stanowią obszar Rudawskiego Parku Krajobrazowego chroniącego różnorodne formacje skalne, doliny potoków, przełom Bobru. Kilka granitowych wzgórz zwanych jest Górami Sokolimi z występującymi tu charakterystycznymi skałkami sięgającymi 60 m wysokości – teren ten jest ulubionym miejscem amatorów wspinaczek górskich.

Niebiesko poblyskujące oczka na płaskim dnie Kotliny Jeleniogórskiej pomiędzy Podgórzynem a Cieplicami to **Stawy Podgórzyńskie** ④ założone w średniowieczu przez zakon cystersów XVI i XVII wieku.

5

Bolków ❶ leży nad Nysa Szaloną – wprawdzie szaleństwa rzeczki są coraz rzadsze, ale w jej nurcie można czasem znaleźć drobinki złota. Bolkowski zamek, wzniesiony na górującym nad miastem wzgórzu przebudowano w XVI wieku i z tego okresu pochodzi jego obecny kształt z charakterystyczną wieżą. Z wieży zamkowej można dostrzec pobliski zamek w Świnach. Zamek Świny, dawna posiadłość rodu Świnków – śląskich możnowładców, jest w ruinie od XVIII wieku. Z oddali widoczna jest wieża, położona w najwyższej części skalistego, zalesionego wzgórza, na którym zbudowano zamek.

Opactwo w Krzeszowie ❷, obecnie małej wiosce w Kotlinie Kamiennogórskiej, ufundował w XII wieku świdnicki książę Bolko I. I tu swój klasztor wzniesli cystersi, swoim zwyczajem z dala od ludzkich siedzib, wśród pól i lasów. Kompleks klasztorny w Krzeszowie nazywany jest perłą śląskiego baroku. Kościół św. Józefa z końca XVII wieku i XVIII-wieczny kościół klasztorny są dziełem śląskich i czeskich artystów. Od strony wschodniej przylega do kościoła klasztorne mauzoleum Piastów Świdnickich.

Góry i doliny

Góry Sowie (3) ciągną się na przestrzeni 26 km od doliny rzeki Bystrzycy po Przełęcz Srebrną. Góry porośnięte są lasami, lecz liczne polany i poręby dają możliwość podziwiania rozległych połaci Sudetów, Przedgórze Sudeckie, Niziny Śląskiej i Masywu Śląży. Najwyższym wzniesieniem Gór Sowich jest Wielka Sowa (1015 m n.p.m.). Znaczna część gór jest Parkiem Krajobrazowym; w parku królują świerki i buki. W istniejącym na terenie Parku rezerwacie leśnym „Bukowa Kalenica” chroniony jest las bukowy typu górskiego. W rezerwacie żyje około 100 sztuk muflonów!

Kiedy w XVIII wieku górnicze miasto **Srebrna Góra** (4), w którym w średniowieczu wydobywano srebro, przeszła pod panowanie Prus, wybudowano tu potężną twierdzą graniczną Bastion, forty i szańce wzniesione na wzgórzach strzegły drogi przez Przełęcz Srebrną o strategicznym wówczas znaczeniu. Twierdza zaopatrywała w wodę wykute w łupkowej skale studnie, najgłębsza z nich ma 84 metry głębokości.

Przełom Nysy Kłodzkiej w Bardzie (5). Na Nysie znajduje się kamienny most z XV wieku. Początki miasta to warowny gród strzegący szlaku bursztynowego z Czech nad Bałtyk. Jest tu jedno z najważniejszych sanktuariów maryjnych – od XIV wieku zdążają tu pielgrzymi do cudami słynącej figurki Matki Boskiej. Na stokach okolicznych gór zachowało się wiele zabytkowych budowli, kaplic i klasztorów.

(3)

(4)

(1)

(2)

(2)

(1)

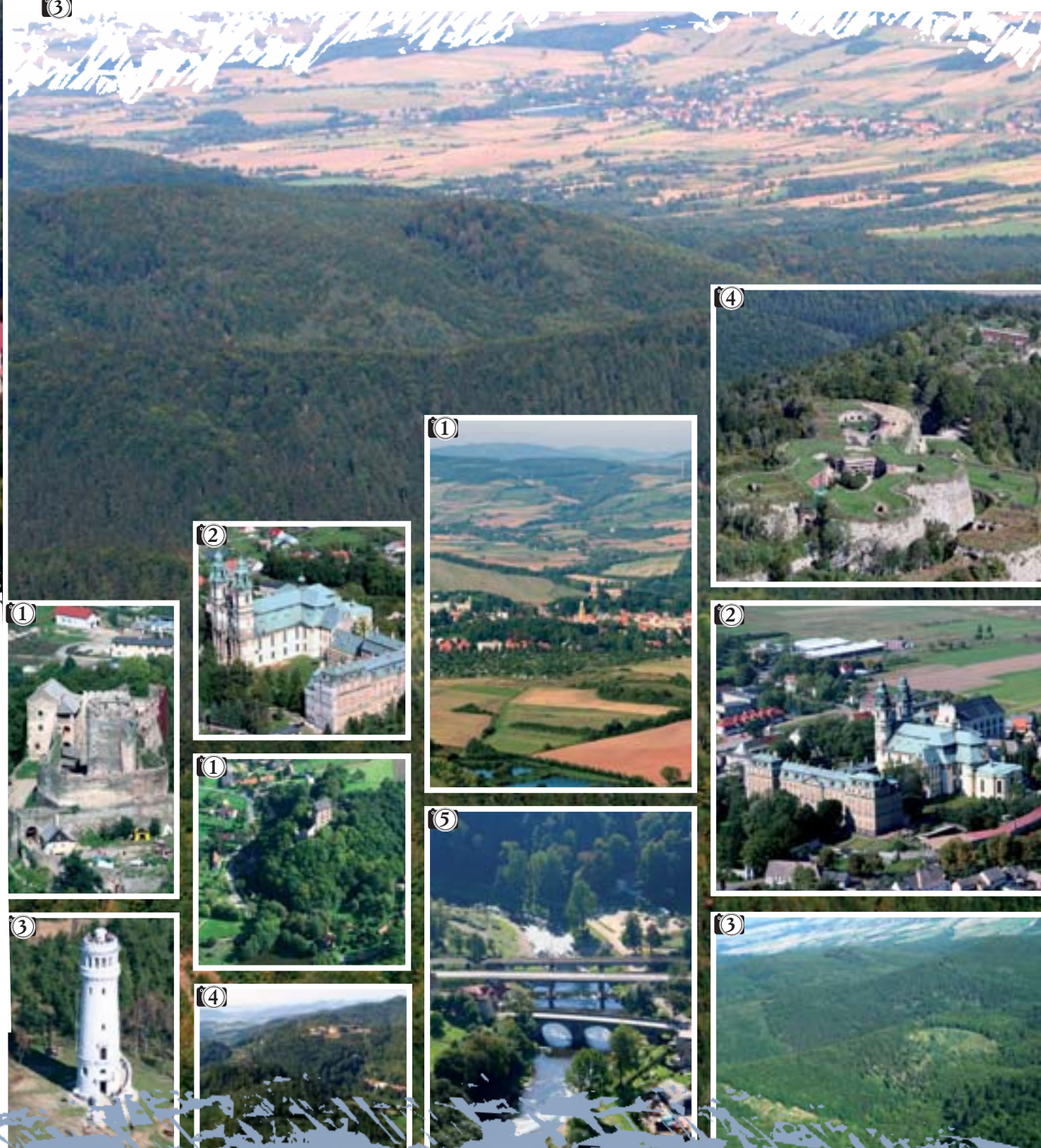
(1)

(5)

(3)

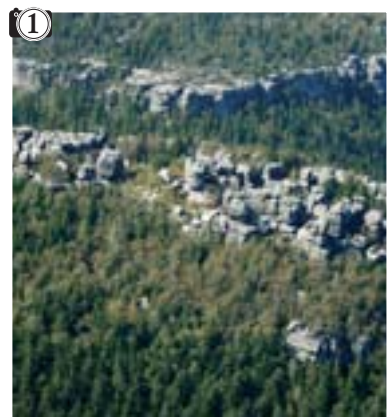
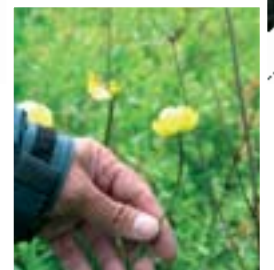
(4)

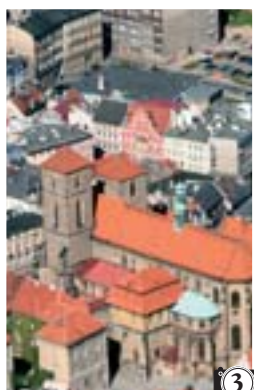
(3)

Ziemia Kłodzka

Ten malowniczy zakątek wschodnich Sudetów nosił niegdyś miano Hrabstwa Kłodzkiego. Jest Kotliną otoczoną zewsząd przez porośnięte lasami góry. Na niektórych łąkach kwitnie w czerwcu piękna chroniona roślina – pełnik europejski, zwany tu „kłodzką różą”. Klimat ma Kotlina Kłodzka najzdrowszy; znajduje się tu większość dolnośląskich uzdrowisk, niektóre z nich znane i wykorzystywane były już w średniowieczu. O każdej porze roku przybywają tu po zdrowie i siły rzesz kuracjuszy.

Ziemia Kłodzka kusi swym urokiem nie tylko spragnionych zdrowia, przyciągają dziwy kłodzkiej przyrody: wodospad górskiej rzeczki Wilczki w Międzygórzu i fantastyczne formy skalne oraz labirynty Błędnych Skal i Szczelińca Wielkiego w Górach Stołowych. Na obszarze tych jedynych w Polsce gór płytowych utworzono Stołogórski Park Narodowy.

Najwyższym wzniesieniem Gór Stołowych (1) jest wznoszący się na wysokość 919 m n.p.m. **Szczelińca Wielki**, wyglądający jak wielki płaski trójkąt o wymiarach 300x1100 metrów. Ze swoimi urwistymi do wysokości 150 metrów krawędziami przypomina z daleka wiejską chatę.

Sława **Wambierzyc** (2) – dużej wsi u podnóża Gór Stołowych związana jest z pielgrzymkami do cudownej figurki Matki Boskiej z dzieciątkiem. W XVIII wieku ówczesni właściciele wsi przebudowali ją na wzór Jerozolimy, dlatego też nazywa się ją Śląską Jerozolimą.

Kłodzko (3) – stolica dawnego Hrabstwa Kłodzkiego powstała przy handlowym szlaku z południa na Śląsk, którego strzegł gród na Górze Zamkowej. Twierdza na Górze Zamkowej przeszła rozwój od drewnianej kasztelani do potężnej warowni rozbudowanej w XVIII wieku, wg ówczesnych arkanów sztuki wojennej, przez Prusaków. Na wyspie Piasek wznosi się malowniczy barokowy kościół i klasztor Franciszkanów. Najważniejszym zabytkiem Kłodzka jest gotycki kościół Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny. Kościół jest bazyliką z dwoma nierównymi wieżami.

W uzdrowisku **Lądek Zdrój** (4) do zabiegów używa się uzdrawiających wód fluorkowo-siarczkowych, nieco przypominających zapach... jajek. Wizytówką Lądka Zdroju jest sanatorium „Wojciech” w którym pod kopułą przypominającą łaźnię tureckie, znajduje się okrągły basen z wodą o temperaturze ok. 30°C.

Bystrzyca Kłodzka (5) przypomina z oddali włoskie miasteczka z malownicze wieżami i uliczkami opasującymi strome tarasowo opadające zbocza doliny Nysy Kłodzkiej. Kiedyś był to gród przy bursztynowym szlaku.

Ziemia Kłodzka znana jest z miejsc kultu maryjnego. Koło Międzygórza na szczycie góry **Iglicznej** (6) znajduje się ludowa rzeźba Madonny. Jest to kopia figurki w Maria Zell w Austrii, bowiem po zajęciu ziemi Kłodzkiej przez Prusy w XVIII wieku i powstaniu granic jej bogobojni mieszkańcy nie mogli się tam już udawać z pielgrzymką.

Dolny Śląsk inaczej

POLSKA

Rzeczpospolita Polska położona jest w Europie Środkowej; od zachodu graniczy z Niemcami, od południa z Czechami i Słowacją, od wschodu z Litwą, Białorusią, Ukrainą, a jej północną granicę stanowi Morze Bałtyckie i Rosja (Obwód Kaliningradzki).

Na obszarze o powierzchni 312,7 tys. km² zamieszkuje ponad 38 mln ludzi. Językiem urzędowym jest język Polski.

Godłem Polski jest biały orzeł w złotej koronie na czerwonym tle, a flaga narodowa jest biało-czerwona. Stolicą Polski jest Warszawa z liczbą mieszkańców około 1700 tys. Warszawa leży w centralnej części kraju nad Wisłą, największą rzeką Polski. Do większych miast Polski należą: Łódź, Kraków, Wrocław, Poznań, Gdańsk, Katowice i Szczecin. Wszystkie te miasta mają dogodne połączenia kolejowe i drogowe ze światem, a także lotnicze.

Polska jest krajem o bardzo urozmaiconej rzeźbie terenu. Przeważają obszary nizinne, szczególnie w części północnej – nadmorskiej i środkowej. Nadmorska część to piękne, piaszczyste i szerokie plaże nad Morzem Bałtyckim. Poniżej, również na północy i zachodzie kraju, na Pojezierzu Pomorskim, Mazurskim i Wielkopolskim, wśród malowniczych wzgórz i pięknych lasów, kryje się tysiące jezior, z największym z nich – Śniardwy o powierzchni około 113 km².

Na południu Polski rozciągają się wyżyny i łańcuchy górskie: Sudety z najwyższym szczytem Śnieżką (1603m n.p.m.) i Karpaty, których centralną część stanowią Tatry – góry o charakterze alpejskim, z największym szczytem w Polsce – Rysami (2499m n.p.m.). Polska przyroda to także liczne puszcze i lasy, gęsta sieć rzeczna, z dwoma największymi: Wisłą i Odrą, oraz bogata fauna i flora.

Klimat w Polsce jest umiarkowany. Lata są ciepłe i słoneczne ze średnią temperaturą dzienną powyżej 20°C. Najchłodniejsze miesiące w roku to styczeń i luty z przeciętnymi temperaturami do kilku stopni poniżej zera. W górach na ogół panują w zimie (styczeń, luty, marzec) dobre warunki śniegowe. Również w północno-wschodniej części kraju są duże tereny, gdzie pokrywa śnieżna zalega ponad 90 dni w roku.

DOLNY ŚLĄSK W INTERNECIE

www.visitsilesia.pl

www.riket.pl

www.dolnyślask.info.pl

www.tpe.org.pl

AUSTRIA

Polnisches Fremdenverkehrsamt
Lerchenfelder Strasse 2, A-1080 Wien
tel. +43 1 524 71 91
fax: +43 1 524-71-91-20
e-mail: wien@pot.gov.pl

BELGIA

Pools Informatiebureau voor Toerisme
Louis Schmidlaan 119, 1040 Brussel
tel. (+32 2) 740 06 20, fax: (+32 2) 742 37 35
e-mail: bruxelles@pot.gov.pl

FRANCJA

Office National Polonais de Tourisme
Paris, 9, rue de la Paix, 75002 PARIS
Tel. +33 1 42 44 19 00, Fax: +33 1 42 97 52 25
e-mail: paris@pot.gov.pl

HISZPANIA

Oficina Nacional de Turismo de Polonia
c/ Princesa 3 duplicado, local 1310, 28008 Madrid
tel. +34 91 541 48 08, fax: +34 91 541 34 23
e-mail: madrid@pot.gov.pl

HOLANDIA

Pools Informatiebureau voor Toerisme
Leidsestraat 64
1017 PD Amsterdam
tel. +31 20 625 35 70, fax: +31 20 623 09 29
e-mail: amsterdam@pot.gov.pl

JAPONIA

Polish National Tourist Office
Keio Nishi Shinjuku Minami Bldg. 7F
3-4-4 Nishi Shinjuku,
Shinjuku-ku, Tokyo, 160-0023
tel. +81 3 5908 3808, fax: +81 3 5908 3809
e-mail: tokio@pot.gov.pl

NIEMCY

Polnisches Fremdenverkehrsamt
Kurfürstendamm 71
10709 Berlin
tel. +49 30 21 00 92 0, +49 30 21 00 92 11,
fax: +49 30 21-00-92-14
e-mail: berlin@pot.gov.pl

STANY ZJEDNOCZONE

Polish National Tourist Office
5 Marine View Plaza,
Hoboken, NJ – 07030 – 5722,
tel. +1 201 420-99-10, fax: +1 201 584-91-53
e-mail: newyork@pot.gov.pl

ROSJA

Польская Туристическая Организация
Представительство Polskiej Turystycznej Organizacji
109004 Moskwa ul. Земляной Вал 66/20
109004 Moskwa, ul. Zemlanoj Wal 66/20, ART BUILDING
tel. +7 495 510 62 10
fax: +7 495 510 62 11
e-mail: moskva@pot.gov.pl

SZWECJA

Polska Statens Turistbyrå
Villagatan 2, S-114 32 Stockholm
tel. +46 8 20 56 05, +46 8 21 60 75,
fax: +46 8 21 04 65
e-mail: stockholm@pot.gov.pl

WĘGRY

Lengyel Nemzeti Idegenforgalmi Kepviselet
Karoly krt. 11
1075 Budapest
tel. +36 1 269 78 09, fax: +36 1 269 78 09
e-mail: budapest@pot.gov.pl

WIELKA BRYTANIA

Polish National Tourist Office
Westgate House, West Gate
London W5 1YY
tel. +44 8700 67 50 12, fax: +44 8700 67 50 11
e-mail: london@pot.gov.pl

WŁOCHY

Ufficio Turistico Polacco
Via Barberini, 50
00187 Roma
tel. +39 06 482 70 60, fax: +39 06 481 75 69
e-mail: roma@pot.gov.pl

WYDAWCA

Dolnośląska Organizacja Turystyczna
50 – 116 Wrocław, ul. Igielna 13
tel. +4871 344 11 09, +4871 341 79 92
e-mail: dot@dot.org.pl, www.dot.org.pl

Wydano przy współdziałaniu finansowym Polskiej Organizacji Turystycznej i Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska

INTERIOR Multimedia i Wydawnictwa
www.interior.net.pl

Tekst: *Marian Rosa*
Konsultacja: *Wojciech Fedyk*
Opracowanie graficzne: *Andrzej Duliba*
Fotografie:
z archiwum firmy INTERIOR:
Marta Francuz, Marcin Francuz, Stanisław Francuz
Fotografie:
z archiwum Dolnośląskiej Organizacji Turystycznej

POLSKA ORGANIZACJA TURYSTYCZNA

ul. Chałubińskiego 8, 00-613 Warszawa
 tel. +4822 536 70 70, 536 70 71
 fax +4822 536 70 04
www.pot.gov.pl, www.polska.travel

DOLNOŚLĄSKA ORGANIZACJA TURYSTYCZNA

ul. Igielna 13, 50-116 Wrocław
 tel. +4871 344 11 09, tel./fax +4871 341 79 92
 e-mail: dot@dot.org.pl
www.dot.org.pl, www.visitsilesia.pl, www.tpe.org.pl, www.riket.pl,
www.dolnyslask.info.pl, www.dolnyslaskbezbarrier.pl

ISBN 978-83-924078-5-0

9 788392 407850